

Levande Finnskog Uten Vindkraft

v/ Bente Rudberg

Rauhellavegen 422

2210 Granli

Norges vassdrags- og energidirektorat

Granli, 19.10.18

INNSPILL- NASJONAL RAMME FOR VINDKRAFT PÅ LAND- NVES FORSLAG.

Levande Finnskog Uten Vindkraft takker for muligheten til å gi uttalelse om Norges vassdrags- og energidirektorats (NVE) forslag til nasjonal ramme for vindkraft på land i Norge. Her følger våre merknader til analyseområde 2 for Hedmark sør.

Levande Finnskog Uten Vindkraft er ei regional interessegruppe som primært har som mål å hindre videre ekspansjon av vindkraft på Finnskogen; med medlemmer på begge sider av riksgrensen. Det utelukker ikke et engasjement i å forhindre mulig vindkraftutbygging i Innlandet og Østlandsområdet om det skulle bli nødvendig.

Naturvern – kort tilbakeblikk sett opp mot nasjonal ramme:

Et nytt syn på naturvern kom til uttrykk i Lov om naturvern (naturvernloven), 19.juni 1970, og ble et gjennombrudd for det moderne natur- og miljøvernet:

«Naturen er en nasjonalverdi som må vernes. Naturvern er å disponere naturressursene utfra hensynet til den nære samhørighet mellom mennesker og naturen, og til at naturens kvalitet skal bevares for fremtiden. Enhver skal vise hensyn og varsomhet ved omgang med naturen. Inngrep i naturen skal bare foretas utfra en langsiktig og allsidig ressursdisponering som tar hensyn til at naturen i fremtiden bevares som grunnlag for menneskenes helse og trivsel.»

NOU 1986:13 «Ny landsplan for nasjonalparker». Sammendrag / deler av kapittel 2 følger:

2.1 Bakgrunn

Etter at Stortinget i 1981 hadde behandlet St.meld nr 68 (1980-81) "Vern av norsk natur" og pekt på nødvendigheten av å opprette flere større verneområder, fikk Statens Naturvernråd i 1982 i oppdrag av Miljøverndepartementet å utarbeide en landsplan for nye nasjonalparker og andre større verneområder.

2.2 Norges nasjonalparker i en større sammenheng

Statens Naturvernråd har i denne utredning forsøkt å sette vår egen nasjonalparkpolitikk inn i en større nordisk og internasjonal sammenheng. Nasjonalparktanken står fortsatt sterkt, og i de fleste av verdens nasjoner drives det en aktiv politikk på dette område.

2.3 Urørt natur i Norge

Statens Naturvernråd har konstatert at det har skjedd en sterk minskning i det totale areal av urørte naturområder i Norge, særlig gjelder dette Sør-Norge. Skal man sikre større representative naturområder for framtidige generasjoner, må det skje hurtig.

2.4 Behovet for naturområder

I samsvar med det syn som Naturvernutvalget av 1977 ga til kjenne (NOU 1980:23, s 132), har Statens Naturvernråd forsøkt å nå fram til en tre-firedobling av arealet av større naturvernområder i Norge. Rådet har i denne forbindelse sett på de gjenværende potensielle områder ut fra en kvalitetsvurdering uavhengig av eiendomsforholdene. Rådet har dessuten lagt stor vekt på den utredning som Nordisk Ministerråd tok initiativet til i 1974 og som forelå i 1977 under navn av "Naturgeografisk regioninndeling av Norden". Denne utredning som deler Norden opp i 60 karakteristiske naturgeografiske regioner, skulle tjene som et viktig hjelpemiddel ved utvelgelsen av verneområder med størst mulig representativitet som mål. Rådet har forsøkt å få så mange av de norske regionene som mulig representert med de forslag som nå fremmes, men i de sørligste og sørøstre deler av landet har dette ikke latt seg gjøre.

2.5 Verneformer

Statens Naturvernråd mener det er nødvendig å opprettholde de to vernetyperne man har for større områder; nasjonalpark og landskapsvernområde. Rådet forutsetter imidlertid at Naturvernloven endres slik at det blir anledning til å opprette nasjonalparker også på privat grunn, og har gjennomført utredningen ut fra denne forutsetning. Rådet har vurdert de aktuelle gjenværende områdene ut fra kvalitet og mangfold.

--

Hedmark, analyseområde 2

Analyseområde 2 for Hedmark omfatter store arealer mellom Glomma og Mjøsa. Hele østre del dekker Vestmarka som berører i alt 9 kommuner. At Vestmarka er tegnet inn på kartet, betyr at NVE regner området som egnet for vindkraftutbygging.

Vi i Levande Finnskog Uten Vindkraft er bosatt i kommuner eller i nabokommuner som omfattes av Vestmarka-planen, Vi kjenner således svært godt til hvilke verdier og muligheter som finnes på Vestmarka. Hvilke kvaliteter, bruk og betydning området har for lokalbefolkningen og tilreisende vil bli beskrevet senere i dette innspillet.

Området Vestmarka beskrives grundig og detaljert i «Regionalplan for Vestmarka - Retningslinjer for bruk og vern - Vedtatt av Miljøverndepartementet 27.04.2012.» (<https://www.hedmark.org/globalassets/hedmark/om-fylkeskommunen/planer/regional-plan-for-vestmarka.pdf>)

Viser til s 3 Forord, sitat: (**undertegnedes utheving i fet skrift**)

Det foreliggende plandokumentet Regional plan for Vestmarka er resultat av et omfattende samarbeid som har pågått fra 2005, mellom de berørte kommunene, fylkesmannen og fylkeskommunen, både på administrativt og politisk nivå. I tillegg har de store skogeierne vært aktive medspillere i forbindelse med utformingen av retningslinjene.

*Miljøverndepartementet har ved sitt brev datert 27.04.2012 satt endelig sluttstrek for arbeidet med utvikling av felles regionale retningslinjer for bruk og vern av Vestmarka (jf. 4.7). Departementet gir i sitt brev full tilslutning til det arbeidet som er gjort, og de retningslinjene som foreligger, men **innskjerper det langsiktige perspektivet for forvaltning av området ved at de fastsetter en virketid for retningslinjene på 40 år.** Dette er å betrakte som **endelig vedtak** i saken. (Jf. plan- og bygningslovens § 8-4, som sier at departementet kan gjøre de endringer som finnes påkrevd, hvilket de ved sitt brev har gjort).*

*Siden saken er **endelig avklart i departementet**, er det påfølgende vedtaket i fylkestinget høsten 2012 i praksis en formalitet, i forbindelse med at sakens dokumenter sammenstilles til et regionalt plandokument som i hht. plan- og bygningslovens bestemmelser skal forankres i fylkestinget. Etter vedtak og distribusjon, forutsettes det at planen legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet innenfor planområdet. (Jf. plan- og bygningslovens § 8-2).*

Viser videre til s 7, punkt 1. Planbeskrivelse, pkt 1.1. Bakgrunn. Sitat:

*Vestmarka er et **utmarksområde** i søndre del av Hedmark på 625 km² som berører 9 kommuner; Løten, Elverum, Våler, Åsnes, Grue, Kongsvinger, Sør-Odal, Nord-Odal og Stange. **Dette er et sammenhengende skogsområde uten store tekniske inngrep, og det er knyttet store friluftslivs- og naturverninteresser til området.** I NOU 1986:13 – Ny landsplan for nasjonalparker – ble området foreslått vernet som landskapsvernområde for ”å sikre et større barskogssystem på Østlandet mot inngrep og oppbrekking”. Med St.meld. nr. 62*

(1991/92) ble forslaget frafalt, men regjeringen mente ”at en framtidig plan for Vestmarka ikke bør gi anledning til andre tekniske inngrep enn de som følger av skogsdriften og mener bruk av plan- og bygningslovens virkemidler kan sikre dette”.

Skogeiersammenslutningene utarbeidet deretter en flerbruksplan for Vestmarka (august 1993) med retningslinjer og prinsipper for skogsdriften. Disse prinsippene er fulgt opp og er innarbeidet praksis i forvaltningen av området. I tillegg er det gjennomført en prosess for frivillig vern av skogsmark i området ved Eidsfjellet. Fra før er det opprettet et verneområde (naturreservat) ved Orrkjølen.

Områdebeskrivelse av Vestmarka

Vestmarka, et 625 km² stort utmarksområde, tilhører naturgeografisk region 28 (av de i alt 60, nevnt under pkt 2.4- Naturvern - et tilbakeblikk): De sydlige boreale kuperte områdene. Underregion: Områder innenfor Hålsinge-Gästrikedust i Bergslagen og midtre Värmland til Glåmdalen med omkringliggende skoger.

Landskapet er småkupert, og består av lave skogåser oppbrutt av enkelte sjøer og myrområder. Stor-Bronken, Eidsmangen og Vålmangen er de største sjøene. Vannveiene i området har for en stor del bekkarakter. Området ligger sentralt i det store øst-norske grunnfjellområdet med dominans av gneiser og granitt. Stedvis finnes mer næringsrike bergarter, bl.a. gabbro. Hoveddelen av området er dekket av usortert morenemateriale av varierende tykkelse. Ulike gran- og furusamfunn dominerer skogbildet. Skogen veksler fra høyproduktiv granskog i lavereliggende strøk til åpen lavfurskog og myrfurskog oppe på kjølområdene. De høyereliggende strøkene har et betydelig innslag av myr som i hovedsak har en fattig utforming.

Vestmarka representerer gode viltbiotoper, og de største prioriterte viltområdene ligger i skog. Elgstanden i området er stor. Målervatn og Årkjølen (Orrkjølen) er våtmarksområder som er interessante i ornitologisk sammenheng.

Området peker seg ut som spesielt interessant fordi det omfatter et stort, sammenhengende barskogområde i lavereliggende strøk som er moderat påvirket av menneskelige inngrep. Det representerer et stort potensial som friluftsområde for befolkningskonsentrasjonen i Glåmdalen og Solør-Odal. Området ligger på privat grunn.

Vestmarka har to vernede områder og ett område foreslått for vern:

1. **Årkjølen** (Orrkjølen) naturreservat vernet 09.07.1993. 8200 daa. Naturreservat ligger helt øst i Stange kommune og nord i Nord-Odal kommune. Formålet med fredningen er å bevare et lite hogstpåvirket, høytliggende barskogområde med skog som vokser på næringsfattig grunn, og som er typisk for regionen. Store deler av skogen har gammelskogpreg, med mye tørre trær og nedfallstrær. Vekslingen mellom granskog, myr, tjern og sjøer gjør at Årkjølen utgjør viktige leveområder for en rekke vilt- og fuglearter.
2. **Eidsfjellet** naturreservat opprettet 2009. Utvidet vern 14.02.2014. 17 625 daa. Naturreservatet ligger i Våler og Åsnes kommuner. Formålet med naturreservatet er å

bevare et skogområde som økosystem med alt naturlig plante- og dyreliv. Området utgjør en spesiell naturtype ved at det til dels består av naturskog med furu og gran og det har særskilt naturvitenskapelig verdi ved at det inneholder flere kravfulle gammelskogarter.

3. **Sætersjøberget** (tidligere Tørrberget) er foreslått som verneområde. Tilrådd av Miljødirektoratet september 2018. Verneforslaget utgjør 1 795 daa. Ligger på og rundt toppene Tørrberget (563 moh.) og Sætersjøberget (590 moh.) helt vest i Våler kommune, ca. 11 km vest for Våler sentrum, nær grensa til Løten og Stange kommuner. Sætersjøberget har viktige naturverdier knyttet til gammel mellomboreal granskog og mosaikk av skog/myr med høy luftfuktighet, samt gamle løvtrær. **Naturverdiene finnes spredt i området, også utenfor kjerneområdet.** Området danner en god helhet, og en finner hele gradienten fra li-sidene til toppene av kollene representert. Det er få tilsvarende områder i denne delen av Våler kommune som har tilsvarende verdier. Statskoggrunn.

I tillegg ble Auståa og Veståa – Varig vernet mot kraftutbygging i 1993. Følgende informasjon står å lese på NVEs nettside – Verneplan for vassdrag, 002-16, <https://www.nve.no/vann-vassdrag-og-miljo/verneplan-for-vassdrag/hedmark/002-16-austaa/>

Dekker 167 km², nedslagsfelt i kommunene Stange, Våler, Åsnes og Grue. Informasjonen gjengis i sin helhet:

Vernegrunnlag: Vestlig sidevassdrag til Glåma i Glommavassdraget. Vassdragets elver, myrer og relativt store vann er sentrale deler av et småkupert landskap som i stor grad er skogvokst og typisk for området. Vannfauna inngår som viktige deler av naturmangfoldet. Store kulturminneverdier. Viktig for friluftslivet.

Auståa er sidevassdrag til Glåma fra vest og renner ut i denne mellom Flisa og Kirkenær.

Hovedvassdraget renner gjennom flere større sjøer før utløp i Glåma, 9 km sør for Flisa sentrum. Lengst i nordvest ligger Eidsmangen, som har flere mindre tilløpsbekker. Snaråa og Vollåa er de to største. En kort elvestrekning skiller dette vannet fra Vålmangen. Ostjernet er en nordlig utløper av Vålmangen. Fra dette innsjøsystemet renner elva som her heter Veståa sørøstover, og før utløp i Glåma renner den ut i Hukusjøen som er nedbørfeltets største innsjø. Vannet er langt og smalt og strekker seg i nord sør retning. Det har tidligere vært regulert til fløtningsformål og har fortsatt høyere vannstand enn naturlig. Fra utløp i nordøstre del av vannet renner elva, nå kalt Auståa, rolig gjennom kulturlandskap til utløp i Glåma. Hele nedbørfeltet ligger under tregrensen. Landskapet er småkupert med lave skogåser, myrer og innsjøer.

Auståa ligger i den nordlige delen av det sørøst norske grunnfjellsområdet. Vassdraget følger et strøk med tungt forvitrelige bergarter av vulkansk opprinnelse. I sørvest berører feltet et område med øyegneis/øyegranitt.

Blåbærgranskog dominerer, men i de øvre deler av feltet er det også store arealer med fattig minerogen myr.

Nedre del av vassdraget har forholdsvis tett bosetning med et godt utbygd veinett. De tekniske inngrepene er konsentrert til disse områdene. Indre deler har noe skogsbilveier og hytter/skogshusvære, men har stort sett et lite berørt preg.

Vassdraget representerer skogsvassdragene i sørlige deler av fylket både når det gjelder geologi, flora og fauna.

Her finnes mange kulturminner fra fløtingen, og rester etter møller og sager. I utmarka er det mange setrer og setergrender som etter nedlegging på 1920- og 30-tallet i stor grad ble brukt som skogshusvære og nå er fritidshus.

Særlig de øvre delene har villmarkspreget, og deler av dette nedbørfeltet ligger innenfor et foreslått landskapsvernområde. Vassdraget nyttes til tradisjonelle friluftaktiviteter som fotturer, skiturer, jakt og fiske og bading.

Mer informasjon: [002-16 Auståa, St.prp. nr 118 1991-92](#)

I fylkesdelplan for vern og bruk av kulturminner – 2005 – står det på s. 35-36:

Eksempler på landsverneplaner

NVE, Telenor, Jernbaneverket og Statens vegvesen er etater og virksomheter som har utarbeidet eller er i ferd med å utarbeide egne landsverneplaner.

NVE

En arbeidsgruppe for vern av kraftanlegg under Norsk Kulturråds utvalg for teknisk og industrielt kulturvern avga i 1988 en innstilling, som blant annet omfatter et forslag til bevaringsplan med et utvalg av kulturminner (Vedstadsutvalgets innstilling). I 2003 startet NVE (Norges vassdrags- og energidirektorat) et prosjekt med å evaluere bevaringsverdige kraftanlegg. Prosjektet skal vurdere kraftverkernes kulturhistoriske verdier og presentere et utvalg bevaringsverdige anlegg som dokumenterer utviklingen innen norsk vannkraft. Kraftanleggene representerer en historie fra slutten av 1800-tallet opp til vår tid. De omfatter innretninger som damanlegg, kraftstasjoner, vannoverføringer til magasin med mer. Kraftanleggene fra de ulike epokene reflekterer sin tid gjennom blant annet forskjellig teknologi, arkitektur, og miljøtenkning.

NVE har også utarbeidet en verneplan for vassdrag, der kulturminner og kulturmiljøer er inkludert i verdiene de ønsker å ivareta. **Stortinget vedtok Verneplan for vassdrag i 1973, 1980, 1986 og 1993 (Verneplan I, II, III og IV). En supplering av verneplanen ble vedtatt i 2005.**

Verneplanen omfatter ulike vassdrag som til sammen skal utgjøre et representativt utsnitt av Norges vassdragsnatur. Av vassdrag med kulturminneverdier nevner verneplanen Moelva, Mangenvassdraget med sluser og kanalsystemer for fløtning, Sølva med rester etter tømmerfløting, bruer, sager og kverner, Trysilelva med kulturminner knyttet til fløtning, Unsetåa med spor etter samisk, norsk og finsk bosetting og fangstgropsystemer og seteranlegg (bl.a. Rausjødalen setermeieri), Vanggrøfta som del av circumferensen til Røros kobber-verk, og med seterbebyggelse, Tunna med kulturminner knyttet til seterbruk og tømmerfløtning,

Auståa med kulturminner fra fløtning og rester etter møller og sager, og setre og skogshusvær i nærheten, Atna, og Kynna med tømmefløtningsanlegg.

<https://www.hedmark.org/globalassets/hedmark/kulturarv/dokumenter/kulturvernplanen/fylkesdelplan-for-vern-og-bruk-av-kulturminner-2005-2.pdf>

Verneplan for vassdrag er en **nasjonal verneplan** der de vernede vassdragene til sammen skal **utgjøre et representativt utsnitt av Norges vassdragsnatur**. Det er lagt vekt på å verne hele nedbørfelt med sin dynamikk og variasjon.

Se verneplanens målsetting:

<https://www.nve.no/vann-vassdrag-og-miljo/verneplan-for-vassdrag/generell-informasjon-om-verneplan-for-vassdrag/>

Det skal tas særlige hensyn for å sikre verneverdiene. (Regional plan for Vestmarka Retningslinjer for bruk og vern, Vedtatt av Miljøverndepartementet 27.04.12 s 21, R.4.2, R.4.3)

I samme plan påpekes at det i Vestmarkaområdet er sætre og skogshusvær med uthus som er tradisjonelle bygningsmiljøer med særlig kulturhistorisk verdi. Endinger/byggetiltak for at de blir mest mulig autentiske forelegges kulturvernseksjonen i Hedmark fylkeskommune ref. Fylkesdelplan for bruk og vern av kulturminner. Bygninger eldre enn 1850 må søknad om endringer forelegges kulturvernmyndighetene i medhold av Kulturminnelovens §25.

Sætervanger og for bevaringsverdige sæterområder skal en søke å ta vare på sætervangeren som et helhetlig kulturmiljø gjennom bevaring av bygninger og et åpent landskap.

Vurdering av Vestmarka

I utredningen «Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge» - NOU 1986:13 – framlagt av Statens Naturvernråd (SNR), påpekes det at Vestmarka representerer et område med myr og skogsmark som hittil bare er moderat påvirket av inngrep. SNR ser her en mulighet for å sikre et større barskogssystem på Østlandet mot inngrep og oppbrekking, og anbefaler at det opprettes et Vestmarka landskapsvernområde. Større sammenhengende urørte, eller lite påvirkede barskogområder i lavere- og mellomliggende høydedrag, er i ferd med å bli en sjeldenhet, og er underrepresentert blant vernede naturområder.

SNR anser vern av natur som et viktig ledd i en forsvarlig naturressursforvaltning, der det haster med å verne et representativt utvalg av naturtyper av nasjonal forvaltningsinteresse. Miljødepartementet understreker at Vestmarka har store verneverdier, og bør sikres som et stort, sammenhengende naturområde hvor skogproduksjon fortsatt kan foregå basert på flerbruksprinsipper. Departementet mener at en framtidig plan for Vestmarka ikke bør gi anledning til andre tekniske inngrep enn de som følger av skogsdriften, og mener bruk av plan- og bygningsloven kan sikre dette.

Mange områder har store verneverdier selv om det tidligere er foretatt inngrep. Likeså har man områder som er meget verneverdige, men hvor man kan tillate en viss næringsutnyttelse uten at man i vesentlig grad kommer i konflikt med verneinteressene.

På side 19- Regional plan for Vestmarka Retningslinjer for bruk og vern, Vedtatt av Miljøverndepartementet 27.04.12 fremgår at det *innenfor Vestmarka tillates i utgangspunktet ingen nye bygninger. Det kan tillates bygninger som er nødvendig for landbruksdrift.* Videre på samme side fremgår at *Utenfor regulerte områder tillates ingen form for infrastruktur utover skogsvegnettet. Kommunen kan gi tillatelse til lokale miljøvennlige vann- og avløpsløsninger.*

Urørte områder, friluftsliv og rekreasjon

Det totale arealet av urørte naturområder i Norge er kraftig redusert, og er fortløpende under press. Størst er endringen i Sør-Norge hvor det fullstendig mangler større urørte naturområder i lavlandet.

I perioden 2008-2012 gikk det tapt i underkant av 900 km² inngrepsfri natur i Norge. Januar 2013 utgjorde villmarkspreget natur kun 11,6 prosent av fastlandsarealet, mot 50 prosent i begynnelsen av 1900-tallet. Og det var før vindkraftboomen for alvor slo til. En viktig påvirkningsfaktor for reduksjon av urørte naturområder er anlegg for energiproduksjon. Tilrettelegging for storstilt vindkraftutbygging i tilnærmet urørte og villmarkspregede områder, som er tilfelle i dag, vil redusere arealet ytterligere.

Det knytter seg sterke friluftsjakter til bevaring av større urørte, eller egenartede og vakre naturområder. For friluftslivet øker betydningen av kvalifiserte villmarksområder uten fjernstøy i takt med den teknologiske utviklingen i samfunnet for øvrig. Gjenværende forekomster av store naturområder, ubrudd av tekniske inngrep, bør derfor i størst mulig grad sikres i urørt tilstand for ettertiden. Det bør også oppmuntres til å samordne og intensivere vernearbeidet i de nordiske grensetraktene som har et betydelig potensial.

Muligheten til å drive friluftsliv og rekreasjon i uberørt natur er understreket i den første landsplanen for natur- og nasjonalparker, vedtatt 1964. Ved siden av bevaring av naturmiljøet, var det andre hovedmålet å sikre områder for friluftsliv. Friluftslivets store samfunnsmessige betydning, bl.a. som trivsels- og helsebringende aktivitet, ble vektlagt den gang som i dag. Den tradisjonelle norske form for friluftsliv, som turgåing til fots eller på ski, jakt og fiske er i denne sammenheng friluftsliv på sitt beste. Det må fortsatt være et mål å opprettholde og helst øke mulighetene for befolkningen til å oppleve store områder av urørt natur. For forvaltningsmyndighetene ligger det en stor utfordring i å tilrettelegge for en slik bruk i et omfang og i former som gjør at de rene verneinteressene ikke blir skadelidende.

Vestmarka er et av Hedmarks viktigste skiutfartsområder. Et lett tilgjengelig skiparadis med et godt utbygd skiløypenett som strekker seg mil på mil innover viddene. Her kan nevnes Blåenga, Solørs tak i Våler Vestmark. Kåret til Våler kommunes mest attraktive friluftslivsområde 2015, og tillagt stor symbolverdi som verdsatt friluftslivsområde. 2000 noterte besøk 2016, og trenden er stadig oppadgående. Blåenga og omegn er også blitt et populært turmål i barmarkperioder.

Vi viser i denne sammenheng til Vestmarka-kommunenes diverse rapporter og temakart i anledning kartlagte og verdsatte friluftslivsområder. Vi har registrert at Vålers 5 verdsatte friluftslivsområder befinner seg innenfor Vestmarka, i den nordlige delen av analysekartet for Hedmark sør:

- O1 Blåengsberget – Stier og skiløyper med stor betydning for bruken av Blåenga
- O2 Eidsmangen/Jerntjernet – viktig fiskeplass

- O3 Eidsfjellet (utfartsområde) - Viktig for skiaktivitet og naturstudier. Deler av området fredet pga. naturtype. Svennebysætra viktig utfartspunkt.
- O4 Vestmarka øvrig - tur, jakt og fiske. Har korridorer fra bygda og inn på Vestmarka.
- O5 Blåenga - utfartsområde. Viktig turmål m/overnatting. Stor symbolverdi. Ca. 6 km fra Våler sentrum.

Vestmarkas betydning for viltets leveområder

Viltloven regulerer alle viltlevende landpattedyr og fugler, amfibier og krypdyr. Lovens formål er at viltet og viltets leveområder skal forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares.

Som en følge av økt innsikt og forståelse for det som skjer i naturen, har stadig flere innsett at menneskelig aktivitet og påvirkning er årsak til både midlertidige og varige endringer i naturen. Endringer som påvirker og har betydning for mange av de ulike livsformene som finnes der. Med denne bakgrunn har det i dag blitt et prioritert mål å bevare naturen og dens biologiske mangfold til nytte og glede for nåværende og kommende generasjoner. Detaljert kunnskap er en forutsetning dersom en skal evne å forvalte det biologiske mangfoldet på en skikkelig måte.

- ***Den dagen da alle viltets leveområder er omdisponert, og tatt i bruk til andre formål, finnes det ikke vilt, verken til å frede, verne eller høste av.*** (Ordtak av ukjent opprinnelse)

Det er viktig å erkjenne at det ofte er summen av alle de små inngrepene som over tid er den største trusselen mot viltet og viltets leveområder. For å opprettholde levedyktige bestander av alle viltarter, er det en forutsetning at viltartene sikres leveområder. Det bør være et prioritert mål å forvalte naturen slik at færrest mulig arter havner på rødlista.

Opplevelsen med vilt og natur har betydning for mange menneskers livskvalitet, mentale og fysiske helse. Å se mangfoldet av viltarter i ulike situasjoner gir glede og livskvalitet. Verdier som ikke lar seg måle i kroner og øre, men som åpenbart har vært og er svært verdifulle. Det gamle ordspråket om at «*naturen ikke er noe vi har arvet fra våre foreldre, men et lån fra våre barn*» beskriver på en enkel måte vårt ansvar for å forvalte naturen til beste for framtidige generasjoner. Erkjennelsen av manglende kunnskap om alle de kompliserte prosessene som foregår i naturen, har ført til det såkalte «føre-var-prinsippet». Tidligere ble det gitt uttrykk for at en skulle ha «ærefrykt for livet». Et uttrykk som i dag kanskje kan sies å være omskrevet til «bærekraftig bruk» fordi begrepene i hovedsak bygger på de samme moralske og etiske prinsipper. Det vil si at alle arter har den samme retten til liv om de er til nytte eller ulempe for oss mennesker. I relasjon til vilt og viltkartlegging må vi imidlertid være klar over at ved å utrydde arter eller ødelegge naturtyper, tar vi oss den friheten å redusere verdien av det vi bare har på lån, til fordel for egen kortsiktig gevinst. Det at framtidige generasjoner skal ha muligheten til en rik og variert natur, på samme måte som vi har i dag, bør være noe av motivasjonen og drivkraften for en langsiktig og god arealforvaltning som fordrer at vi ser verdien av å ivareta større urørte naturområder som Vestmarka.

Vi viser til en rekke viltplaner, temakart og databaser over viltobservasjoner, som ikke nødvendigvis gir et helhetlig bilde, da det finnes grunneiere som ikke ønsker å bidra med opplysninger av ulike årsaker.

Oppsummering:

Vi i Levande Finnskog Uten Vindkraft ønsker kort å oppsummere forhold som begrunner hvorfor vi mener at analyseområde 2 for Hedmark er lite egnet for vindkraft:

- Vestmarkas utmarksområde representerer en naturgeografisk region som er av nasjonal forvaltningsinteresse
- Vestmarka har store verneinteresser – fremmet som landskapsvernområde i 1986
- Å åpne Vestmarka for vindkraft bryter med retningslinjene for bruk og vern. – med varighet 40 år. Ingen nye bygninger tillates oppført, kun nødvendige og som er knyttet til landbruksdrift.
- I området er det ulike verdier som ivaretas av flere ulike verneplaner. – naturvassdrag-kulturminner. Auståa er vernet som del av et representativt utsnitt av Norges vassdragsnatur.
- Det er knyttet store friluftslivs- og naturverninteresser til Vestmarka-området
- Vestmarka er et av Hedmarks viktigste skiutfartsområder
- Vestmarka representerer et stort potensial som friluftsområde for befolkingskonsentrasjonen i Glåmdal og Solør – Odal.
- Vestmarka som friluftsområde gir folk muligheten til å drive friluftsliv og rekreasjon i uberørt natur
- Vestmarka representerer et større barskogsystem på Østlandet.
- Vestmarka representerer et stort sammenhengende naturområde, moderat påvirket av inngrep, som er blitt en sjeldenhet og er viktig å bevare.
- Vestmarka representerer gode viltbiotoper
- Vestmarka har stor betydning som leveområde for viltarter.
- Vestmarka har våtmarksområder som er interessante for ornitologer.
- Blåenga er et svært viktig friluftsområde med symbolverdi.

Avslutning:

Med utgangspunkt i vedtatte lover, stortingsmeldinger, NOUer, planer og de regionale føringene for Vestmarka samt høringsinnspill fra blant annet Åsnes og Nord-Odal kommune mm mener vi det er unødvendig å bruke ytterligere ressurser på å analysere området. Området er et stort sammenhengende skogsområde og har store natur- og friluftverdier som tilsier at det ikke kan bli aktuelt å etablere vindkraftinstallasjoner. Å åpne opp for vindkraftutbygging i et viktig sammenhengende friluftsområde med regional betydning vil by på store og langvarige konflikter. Hensikten med den nasjonale rammen er det motsatte: å unngå konflikter. I tillegg er virketiden for retningslinjene satt til 40 år. Virketiden gir forutsigbarhet.

Hedmark fylke bidrar allerede stort i forbindelse med produksjon av fornybar energi. Det er gitt 3 konsesjoner for vindkraft. Sammen med storstilt vannkraftutbygging har Hedmark fylke allerede gitt avkall på store urørte naturområder. En oppgradering av allerede eksisterende vannkraftverk, vil gi mer energi enn foreslåtte vindkraftverk. I disse områdene er naturen dessverre allerede ødelagt.

Forbedring vedrørende utvikling av solenergi samt vindkraft til havs gjør at vi oppfordrer storting og regjering til å se kraftproduksjonen i en større helhet. Verdien av urørt natur som beskrives i regionalplanen må settes høyt.

NVE er nå i en innledende fase. Etter at NVE har oversendt sitt samlede forslag til Nasjonal ramme for vindkraft til Olje- og energidepartementet, frist 01.04.19, blir det ny høringsrunde. Men da er mye fastlagt. Erfaring viser at det er enklere å påvirke, få gehør for egne synspunkter, hvis disse fremmes tidlig i prosessen. Antall analyseområder for vindkraft på land skal reduseres. Vi tillater oss å be om at analyseområde 2 i Hedmark tas ut av planen.

Med hilsen

Bente Rudberg, leder

Levande Finnskog Uten Vindkraft

Mailadresse: rudberg96@gmail.com